

Metode i metodologija fizičkohemijskih istraživanja

12. predavanje

Ana Stanojević

2

Sadržaj predavanja

-
- Otvoreni pristup naučnom znanju (Open Access – OA),
 - Digitalni repozitorijumi preprint-ova
 - Društvene mreže istraživača
-
- Komponente kreativnih procesa
 - Faze razvoja kreativnog procesa

3

Open Access (otvoreni pristup)

Otvoreni pristup podrazumeva da svaki korisnik koji ima pristup internetu bilo gde u svetu ima pravo da čita, preuzima, čuva, štampa i koristi digitalni sadržaj radova objavljenih u otvorenom pristupu, sa jedinom obavezom da ih korektno citira.

Nije:
samopublikovanje,
izbegavanje recenzije,
literatura “niže
vrednosti”

Harnad: Otvoreni pristup je slobodan, besplatan (free), trenutni (immediate), trajan (permanent), onlajn pristup recenziranim, istraživačkim člancima (peer-reviewed research journal articles)

4

Vrste otvorenog pristupa

- Zeleni (GREEN) – samoarhiviranje i izgradnja mreže institucionalnih ili disciplinarnih repozitorijuma (radovi kao preprint ili postprint)

- Zlatni (GOLD) – objavljivanje radova u časopisima koji su u otvorenom pristupu; neki naplaćuju publikovanje od autora (projekti ili institucije, fondacije koje finansiraju projekte) – Article Processing Charge (APC), publication fee

5

Vrste otvorenog pristupa

- Platinum Open Access: časopis koji ne naplaćuje ni pretplatu ni naknadu od autora. Troškovi povezani sa naučnim publikovanjem pokriveni su drugim sredstvima, kao što su volonterski rad, donacije, subvencije, grantovi itd.
- Hibridni časopis: časopisi koji plaćaju pretplatu, odnosno troškove preuzimanja članaka, ali omogućavaju autorima da dodatnim plaćanjem naknade za procesiranje otvore pristup svom članku.

6

Zaštita - Creative Commons (CC) licence

<http://creativecommons.org.rs/>

- ❖ “CC licence predstavljaju autorsko-pravne ugovore za postizanje balansa (koji se, inače, ne može dostići tradicionalnim zadržavanjem svih autorskih prava, često izraženim napomenom: “sva prava zadržana”).”
- ❖ “CC pravni instrumenti pružaju svima jednostavan i standardizovan način ustupanja autorskog ili srodnog prava i zadržavanje nekih prava.”
- ❖ “Sve CC licence pomažu autorima i drugim nosiocima autorskog ili srodnog prava da zadrže autorsko pravo, ali i da dozvole umnožavanje, distribuciju, preradu svojih dela.”

Creative Commons (CC) licence

Autorstvo (Attribution – CC BY)

Autorstvo – nekomercijalno
(AttributionNonCommercial – CC BY-NC)

Autorstvo – nekomercijalno – bez prerada
(Attribution-NonCommercial-NoDerivs – CC BY-NC-ND)

Autorstvo – nekomercijalno – deliti pod istim uslovima
(Attribution-NonCommercial-ShareAlike – CC BY-NC-SA)

Autorstvo – bez prerada
(Attribution-NoDerivs – CC BYND)

Autorstvo – deliti pod istim uslovima
(AttributionShareAlike – CC BY-SA)

Creative Commons (CC) licence

		Копирање и дељење	Обавезно цитирање	Комерцијална употреба	Прилагођавање и мењање	Промена лиценце
Лиценца	Опис	Да	Не	Да	Да	Да
	PD (јавни домен)	✓	✗	✓	✓	✓
	BY	✓	✓	✓	✓	✓
	BY-SA	✓	✓	✓	✓	✗
	BY-ND	✓	✓	✓	✗	✓
	BY-NC	✓	✓	✗	✓	✓
	BY-NC-SA	✓	✓	✗	✓	✗
	BY-NC-ND	✓	✓	✗	✗	✓

Komercijalni izdavači i otvoreni pristup

- ❖ Izdavači mogu dozvoliti da autori preprinte prihvaćene za objavljivanje u njihovim časopisima postave u digitalne repozitorijume svojih institucija ili međunarodne tematske repozitorijume

10

Politika izdavača o autorskim pravima

Sherpa Romeo

About

Search

Statistics

Help

Support Us

Contact

Admin

Welcome to Sherpa Romeo

Sherpa Romeo is an online resource that aggregates and analyses publisher open access policies from around the world and provides summaries of publisher copyright and open access archiving policies on a journal-by-journal basis.

Enter a journal title or issn, or a publisher name below:

Journal Title or ISSN

Search

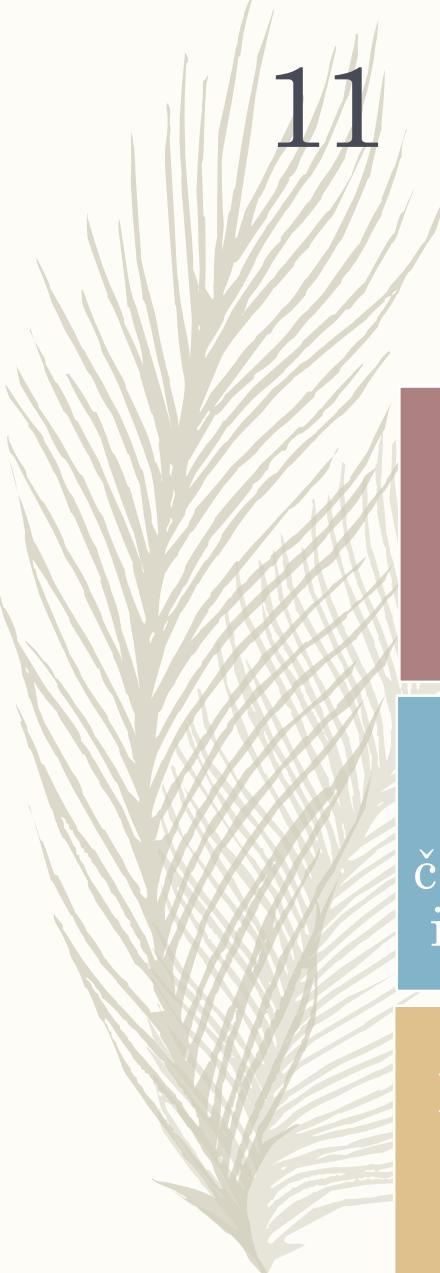
Publisher Name

Search

Browse by Country

Browse by Publisher

Digitalni repozitorijumi

Digitalni repozitorijum je sistem elektronskih servisa koji omogućavaju arhiviranje, trajno čuvanje, javnu prezentaciju i diseminaciju različitih vrsta naučnih rezultata.

Osnovu sistema čini digitalna baza integralnih dokumenata koji predstavljaju rezultate naučnog rada (monografije, članci u čaopisima, poglavља у темatskim zbornicima, primarni podaci, audio i video materijali itd.) i bibliografskih metapodataka koji ih opisuju.

Metapodaci su javno dostupni, a pristup integralnim dokumentima može biti ograničen zbog autorskih prava ili drugih zakonskih ograničenja.

12

Digitalni repozitorijumi

СЦИндекс - Српски цитатни индекс

doiSerbia

Репозиторијум часописних чланака са DOI бројем

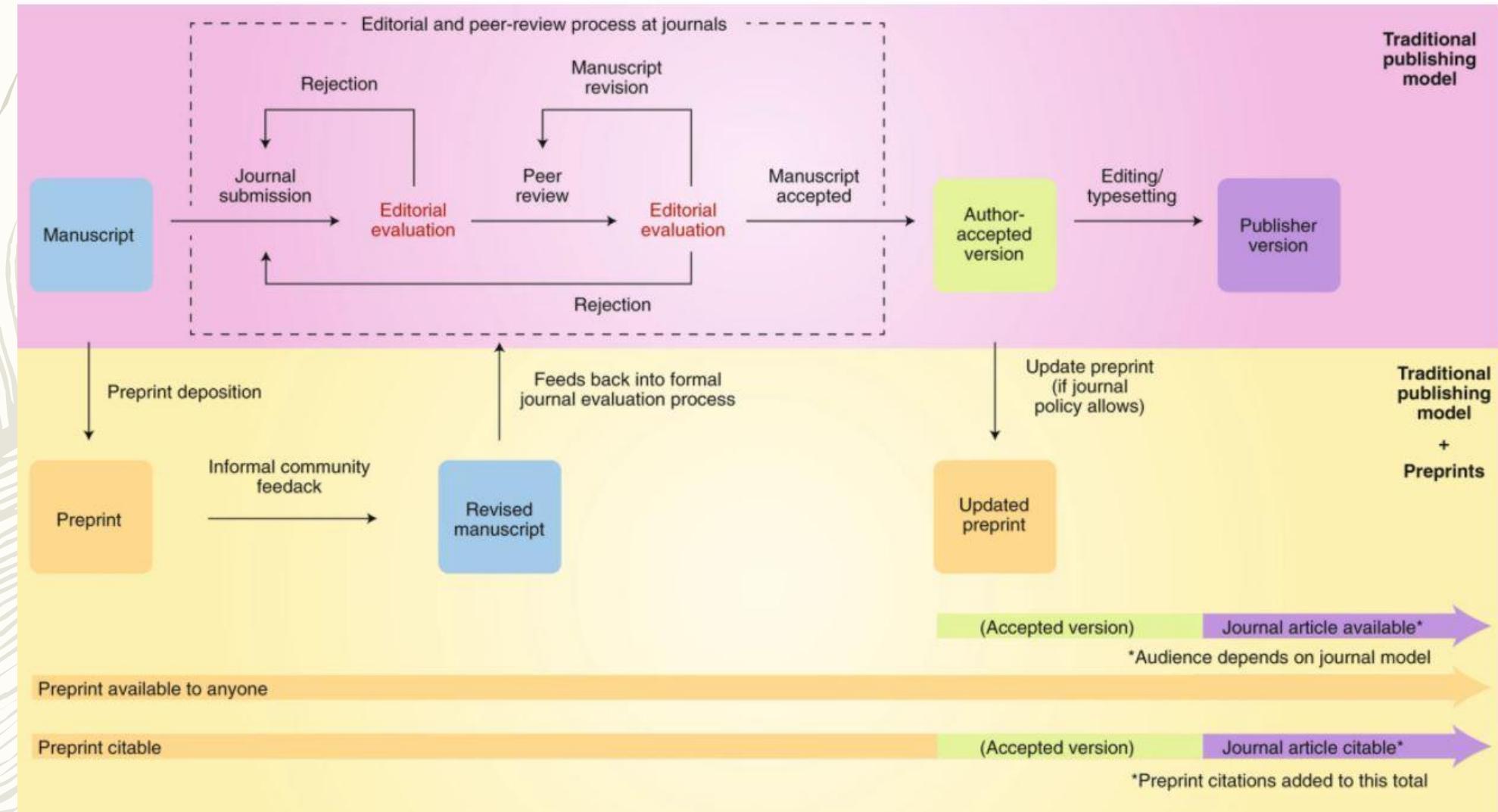

Национални репозиторијум података у пољопривреди

Национални репозиторијум докторских дисертација

Digitalni repozitorijumi preprint-ova

Coudert, FX. The rise of preprints in chemistry. *Nat. Chem.* **12**, 499–502 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41557-020-0477-5>
MMFHI, 12. predavanje

https://www.youtube.com/watch?v=2zMgY8Dx9co&feature=emb_logo

19/01/2021

Digitalni repozitorijumi preprint-ova

<https://www.nature.com/sdata/policies/repositories#chem>

https://www.youtube.com/watch?v=2zMgY8Dx9co&feature=emb_logo

□ Džefri Bil

<https://beallslist.weebly.com/>

□ Izdavači koji objavljaju publikacije u režimu otvorenog pristupa, naplaćujući uglavnom visoke naknade za objavnjivanje, ali ne obezbeđujući odgovrajući recenzentski postupak i kontrolu kvaliteta.

Objavljen naučni rad će biti indeksiran na velikom broju mesta

16

Google
Scholar

-
- DOI je jedinstveni elektronski identifikator digitalne publikacije, odnosno objekta (Digital Object Identifier).
 - DOI sadrži jedinstveni i trajni URL, odnosno internet adresu koja direktno vodi digitalnom dokumentu na stranici izdavača.
 - CrossRef je nadležna agencija za registrovanje DOI adresa naučnih publikacija.

<https://www.crossref.org/>

<https://www.doi.org/>

- ✓ Jedinstveni i trajni identifikator istraživača koji omogućava prepozнатnjivost i lakše razlikovanje autora, kao i njihovo povezivanje sa radovima koje su objavili, projektima na kojima učestvuju i institucijama u kojima rade.
- ✓ Mnogi časopisi i finasijeri projekata su prihvatili ovaj standard i u nekim situacijama čak i zahtevaju od istraživača da se identifikuju koristeći ORCID.

<https://orcid.org/>

19

Društvene mreže istraživača

ResearchGate

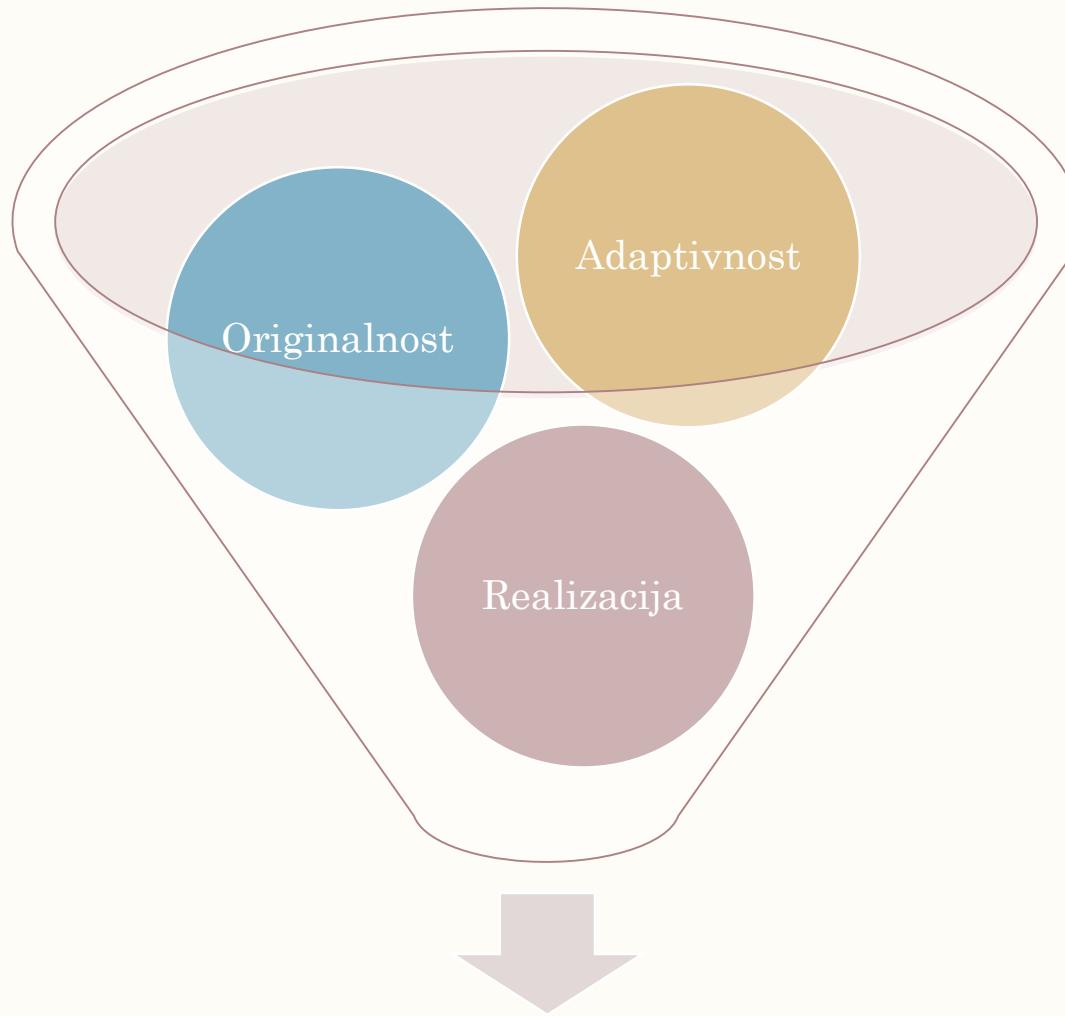
Ako razmišljate o promeni karijere ->

LinkedIn

Kreativnost u naučnoj delatnosti

21

Komponente kreativnih procesa

Kreativnost

Kreativnost: Simon

Novi i vredni
proizvodi mišljenja

Nekonvencionalno
mišljenje

Motivacija i
istrajnost

-
- ❖ Pronalaženje i otkrivanje nečeg novog i neobičnog
 - ❖ Metodološka originalnost
 - ❖ Pronalaženje udaljenih rešenja i odgovora koji su rezultat kreativne generalizacije
 - ❖ Sposobnost anticipiranja novih ideja, rešenja, odgovora i ponašanja
 - ❖ Duhovitost odgovora i rešenja problema

24

Originalnost

Tolerancija
prema
neodređenosti

Fleksibilnost

Otvorenost i
zatvorenost
iskustva

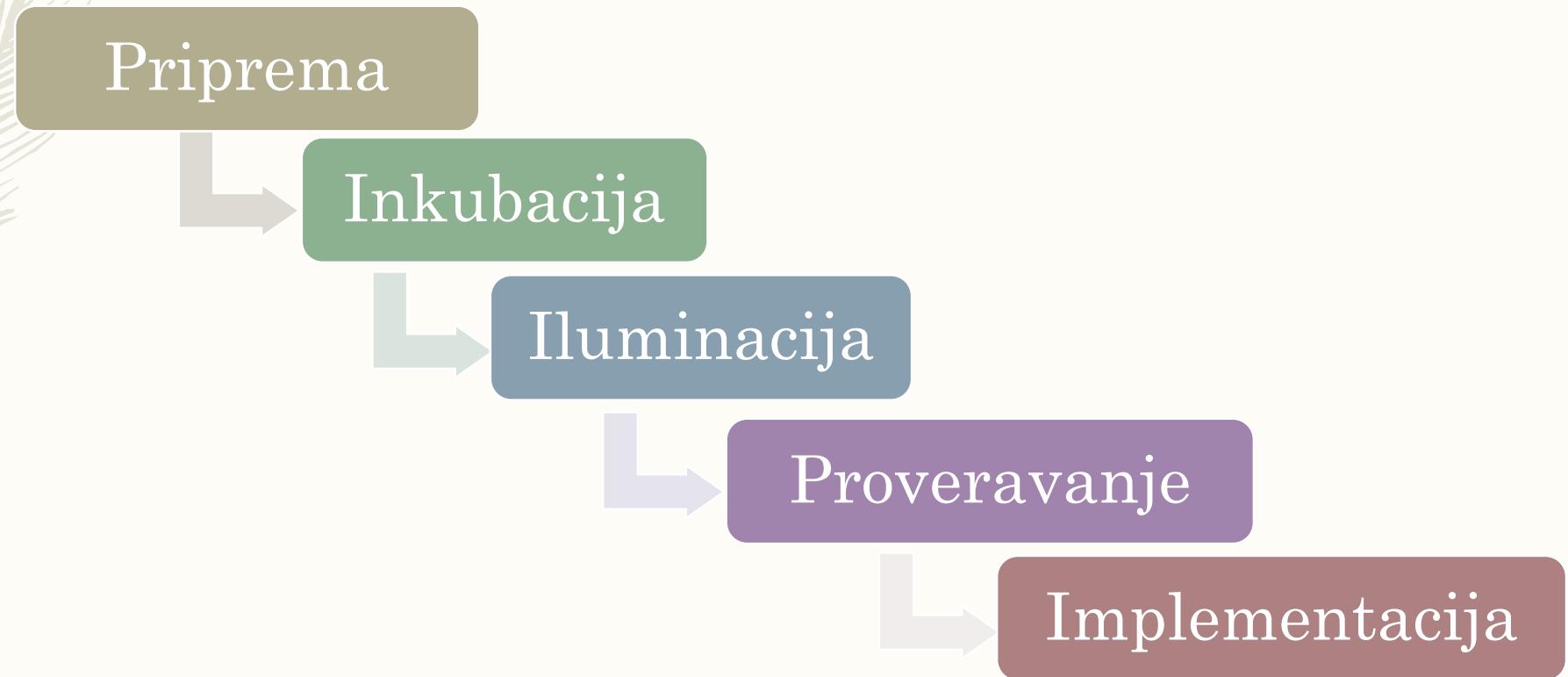
Stvaralačka
fantazija

Kreativna
generalizacija

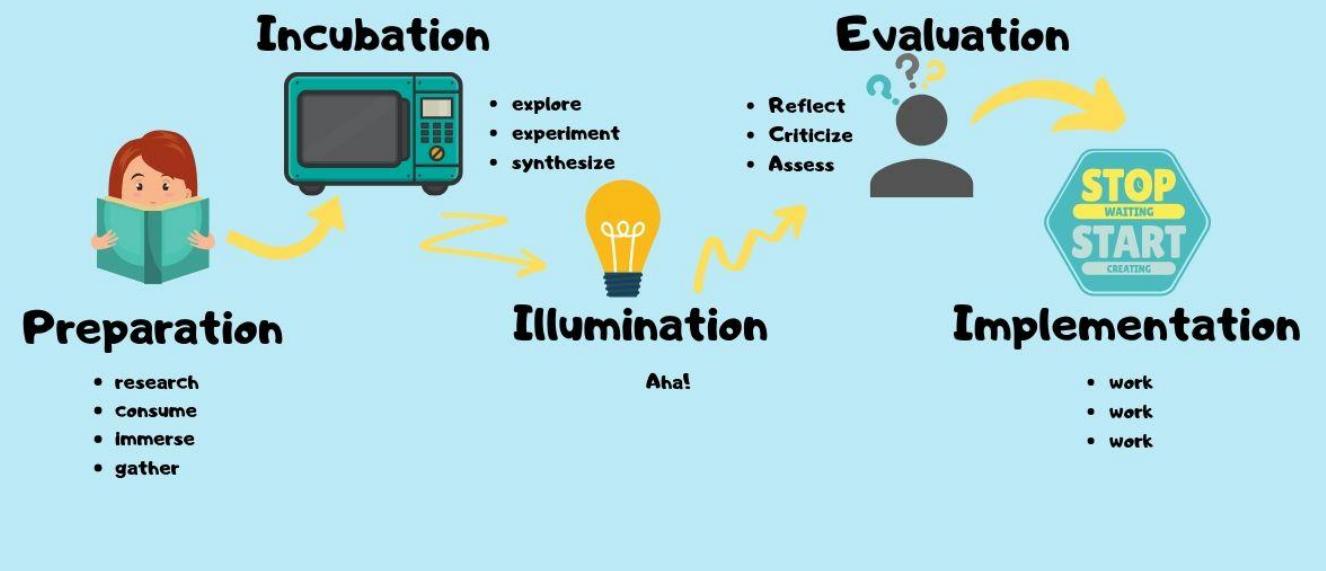
Fluentnost
ideja

25

Faze razvoja kreativnog procesa

5 Stages of the Creative Process

<https://ideapod.com/the-creative-process/>

<https://medium.com/lucid-technologies/the-five-steps-of-the-creative-process-c791f5a76b0c>

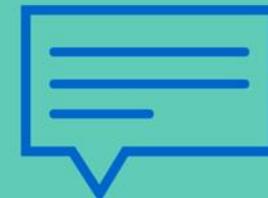
MMFHI, 12. predavanje

The Creative Process

Prepare

An issue is presented. A writing prompt, an artistic problem, an entrepreneurial venture to start thought on.

1

Incubate

The problem sits in the brain, while the brain attempts to find solutions passively.

2

Illuminate

An epiphany occurs, a novel solution to the issue that's been resting in the brain.

3

Evaluate

The novel idea is analyzed for its feasibility, whether its pursuit could birth results..

Implement

The idea goes from thought to action, from map to concrete.

5

